

Wstęp

We współczesnym środowisku gospodarczym przedsiębiorstwa na całym świecie w coraz większym stopniu stają przed nowymi, często nieprzewidywalnymi wyzwaniami. Globalne kryzysy, takie jak zmiany klimatyczne, pandemia COVID-19, rosnące napięcia geopolityczne, migracja, powiększająca się luka demograficzna, a także szybki postęp technologiczny i transformacja cyfrowa stały się nieodłącznymi elementami rzeczywistości. Zjawiska te sprawiają, że prowadzenie działalności gospodarczej wymaga od przedsiębiorców innowacyjności oraz zdolności do szybkiego adaptowania się do nowych warunków. Przedsiębiorcy muszą nieustannie monitorować zmiany rynkowe i technologiczne, wdrażając nowatorskie rozwiązania oraz elastycznie dostosowując swoje strategie, aby sprostać dynamicznym wyzwaniom i utrzymać konkurencyjność na rynku. W praktyce podkreśla się, że umiejętność przewidywania i reagowania na zmieniające się otoczenie staje się kluczowa dla utrzymania konkurencyjności. Przedsiębiorstwa, które potrafią elastycznie dostosowywać swoje strategie do zmian, mają większe szanse na przetrwanie i rozwój. Adaptacja wymaga nie tylko szybkiego reagowania na nowe trendy i zmiany technologiczne, lecz także przewidywania przyszłych wyzwań i przygotowania się na nie. Firmy, które inwestują w rozwój swoich pracowników, innowacje oraz nowoczesne technologie, zyskują przewagę konkurencyjną, umożliwiającą im skuteczne funkcjonowanie w zmiennym i nieprzewidywalnym środowisku gospodarczym.

Zmiany zachodzące na rynku powodują również, że pojawiają się istotne zagrożenia. Niekontrolowany rozwój technologii może prowadzić do cyberzagrożeń, naruszenia prywatności i problemów związanych z bezpieczeństwem danych. Rosnące napięcia geopolityczne mogą wpłynąć na łańcuchy dostaw i dostęp do kluczowych surowców. Dodatkowo zmiany klimatyczne mogą wymusić na przedsiębiorstwach konieczność dostosowania się do nowych regulacji oraz zwiększonych kosztów związanych z ochroną środowiska, co może wpłynąć na rentowność. W obliczu tych zagrożeń przedsiębiorstwa muszą się koncentrować nie tylko na wykorzystywaniu szans, lecz także na zarządzaniu ryzykiem, aby zabezpieczyć swoją przyszłość.

Na podstawie powyższych założeń za cel monografii przyjęto identyfikację i ocenę kluczowych czynników determinujących działalność przedsiębiorstw w kontekście globalnych kryzysów, zmian technologicznych oraz uwarunkowań prawnych,

umożliwiających tworzenie skutecznych rozwiązań zapewniających przetrwanie i rozwój. W ramach realizacji celu głównego wyróżniono następujące cele szczegółowe:

- rozpoznanie kluczowych czynników wpływających na pozycję Polski w globalnym środowisku gospodarczym,
- określenie głównych kierunków wsparcia przedsiębiorstw oraz działań sprzyjających ich internacjonalizacji i równomiernemu rozwojowi regionalnemu,
- wyznaczenie skutecznych strategii adaptacyjnych i operacyjnych, które umożliwiają przedsiębiorstwom budowanie odporności oraz utrzymanie działalności w obliczu kryzysów,
- zdefiniowanie strategii wspierających efektywne zarządzanie różnorodnością pokoleniową na rynku pracy,
- ocena uwarunkowań społeczno-kulturowych w działalności przedsiębiorstw i określenie sposobów ich integracji w strategiach organizacyjnych,
- wyjaśnienie pojęć związanych z technologią, innowacjami i postępowaniem technicznym oraz przedstawienie ich definicji, klasyfikacji i teorii,
- zidentyfikowanie i scharakteryzowanie nowych trendów technologicznych, przedstawienie narzędzi i mechanizmów prawnych oraz ekonomicznych, które umożliwiają przedsiębiorstwom zagrożonym niewypłacalnością podejmowanie działań naprawczych.

Każdy z powyższych celów cząstkowych ma odzwierciedlenie w poszczególnych rozdziałach monografii.

W rozdziałach pierwszym i drugim dokonano analizy krajobrazu gospodarczego Polski na podstawie wybranych rankingów światowych, poruszając zagadnienia związane z globalizacją, otwartością gospodarki oraz wolnością gospodarczą. Następnie przeanalizowano działalność przedsiębiorstw w Polsce w kontekście zmieniającego się środowiska gospodarczego, szczegółowo omówiono dynamikę powstawania nowych firm oraz działalność przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Zaprezentowano również tematykę dotyczącą internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki działalności eksportowej i jej strategicznego znaczenia w odpowiedzi na aktualne wyzwania biznesowe. Całość zilustrowano konkretnymi danymi empirycznymi, które pozwalają na lepsze zrozumienie kontekstu i dynamiki zmian w polskim biznesie. Rozdziały te mają charakter wprowadzenia do dalszych części, skupiających się na aspektach strategicznych i operacyjnych.

W rozdziale trzecim omówiono wpływ pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie na działalność operacyjną przedsiębiorstw, podkreślając zakłócenia w łańcuchach dostaw, wzrost kosztów produkcji oraz konieczność restrukturyzacji i inwestycji w nowe technologie. W czwartym rozdziale zaprezentowano kwestię przemian pokoleniowych na rynku pracy, zwracając uwagę na starzenie się

społeczeństwa, rozwój technologii i zróżnicowanie wartości oraz oczekiwań generacji aktywnie funkcjonujących na rynku. Ponadto przedstawiono uwarunkowania społeczno-kulturowe w rozwoju przedsiębiorstw, takie jak wartości, przekonania, interakcje społeczne oraz ich oddziaływanie na zarządzanie zasobami ludzkimi, a także problematykę dotyczącą zarządzania różnorodnością i inkluzją, które są niezbędne do efektywnego funkcjonowania w zróżnicowanym środowisku. W rozdziale piątym podkreślono znaczenie świadomości społecznej i konsumenciej, zmieniających się wzorców zachowań oraz wpływ globalizacji na działalność przedsiębiorstw. Rozdział omawia również wyzwania łączące się z integracją migrantów na rynku pracy oraz konieczność adaptacji strategii operacyjnych w odpowiedzi na globalne zagrożenia i zmiany technologiczne. Ponadto skupiono się na podkreśleniu znaczenia mediów społecznościowych, kładąc nacisk na ich rolę jako platform interakcji społecznych, które przekształcają sposób, w jaki jednostki się komunikują i wymieniają informacje.

Rozdziały szósty i siódmy dotyczą techniki i technologii, postrzeganych jako kluczowe czynniki umożliwiające przedsiębiorstwom osiągnięcie przewagi konkurencyjnej. W pierwszym z nich wyjaśniono pojęcia związane z technologią, innowacjami i postępem technicznym. Ponadto przedstawiono definicje, klasyfikacje i teorie, które są fundamentem analiz ekonomicznych i zarządzania. Podkreślono, że każde przedsiębiorstwo dysponuje unikatowymi zasobami technologicznymi, które mają różną wartość strategiczną i wpływają na ogólny potencjał firmy. W siódmym rozdziale omawiane są wybrane nowe trendy w rozwoju technologii, prowadzące do głębokich zmian w wielu aspektach funkcjonowania przedsiębiorstwa. Są to: uczenie maszynowe (ML), sztuczna inteligencja (AI), internet rzeczy (IoT), wirtualna rzeczywistość (VR), rozszerzona rzeczywistość (AR), sieć 5G, zrobotyzowana automatyzacja procesów (RPA). Każdy z tych trendów jest szczegółowo omówiony w kontekście ich znaczenia, zastosowań oraz wpływu na różne sektory organizacji.

W ostatnim rozdziale zostały zaprezentowane instrumenty prawne przewidziane dla podmiotów gospodarczych zagrożonych niewypłacalnością. Wśród wyróżnionych środków przedstawiono pozasądowe możliwości wyprowadzenia przedsiębiorstwa z kryzysu ekonomicznego, a w szczególności procedury restrukturyzacji przewidziane w ustawie o prawie restrukturyzacyjnym. W poszczególnych podrozdziałach czytelnik znajdzie analizę przepisów prawnych związanych z problematyką niewypłacalnych przedsiębiorstw. Wskazano przesłanki umożliwiające skorzystanie przez przedsiębiorcę z prawnych możliwości ratowania przedsiębiorstwa dzięki restrukturyzacji. Dodatkowo zostały przedstawione założenia postępowania upadłościowego. Dla poparcia zaprezentowanych stanowisk oraz ich zobrazowania wykorzystano orzecznictwo sądów powszechnych, sądów administracyjnych, a także Sądu Najwyższego.

Mamy nadzieję, że monografia ta stanie się cennym źródłem wiedzy dla menedżerów, właścicieli firm, prawników, studentów oraz wszystkich tych, którzy interesują się zagadnieniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej w erze globalnych kryzysów i przemian technologicznych. Naszym celem jest nie tylko dostarczenie analitycznych narzędzi i wiedzy, lecz także zainspirowanie do refleksji nad przyszłością przedsiębiorstw oraz zachęcenie do podejmowania odważnych i innowacyjnych decyzji.

Autorzy